

Sygn. akt V KK 113/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 czerwca 2015 r.,

sprawy **M.M.**

skazanego z art. 197 § 1 kk i in.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 30 października 2014 r. utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w T.

z dnia 22 kwietnia 2014 r.,

p o s t a n a w i a :

1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2) zwolnić skazanego z kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z dnia 22 kwietnia 2014 r. (sygn. akt [...]) M. M. został uznany winnym czynu z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 października 2014 r. (sygn. akt [...]).

Od powyższego prawomocnego rozstrzygnięcia kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu:

1. naruszenie art. 433 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k., art. 5 k.p.k. polegające na dokonaniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku sądu I instancji, wydanego z naruszeniem przepisów

prawa procesowego, a w szczególności art. 7 k.p.k., przez daleko idące domniemanie istnienia związku przyczynowoskutkowego między zarzucanym skazanemu czynem, a przerwaniem błony dziewiczej u pokrzywdzonej, a także czasem jej powstania oraz bezzasadne odmówienie racji dowodowi w postaci opinii RODK z 2009 r., która nie wykazała żadnych traumatycznych przeżyć u pokrzywdzonej i dowodzi pozytywnej relacji z ojcem w krótkim okresie po zdarzeniu;

2. naruszenie art. 6 k.p.k. w zw. z art. 199a k.p.k., polegające na dokonaniu błędnej interpretacji art. 199a k.p.k., przez powiązanie go z art. 192a k.p.k., i na tej podstawie podzielenie przez sąd odwoławczy zapatrywania sądu I instancji, dotyczącego niedopuszczalności dowodu i oddalenia wniosku dowodowego obrońcy w postaci przeprowadzenia badań wariograficznych;

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej punktu I, i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w K. wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja okazała się bezzasadna w stopniu pozwalającym na jej rozpoznanie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na początku rozważań należy przypomnieć, że stopień szczegółowości rozważań sądu odwoławczego, w wykonaniu jego obowiązku wynikającego z art. 457 § 3 k.p.k., uzależniony jest, od jakości wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji oraz we wniesionym środku odwoławczym i w zależności od meritum sprawy może przybrać bardziej lub mniej rozbudowany wywód. W takim wypadku wystarczające jest wskazanie głównych powodów nie podzielenia zarzutów apelacji, a następnie odesłanie do szczegółów uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji. Na Sądzie odwoławczym ciąży obowiązek rozpoznania wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, nie oznacza to jednak bezwzględnego wymogu szczegółowego umotywowania każdego argumentu. Jeżeli Sąd odwoławczy podziela w pełni dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów, może zaniechać szczegółowego odnoszenia się w

uzasadnieniu swojego wyroku do zarzutów apelacji, gdyż byłoby to zbędnym powtórzeniem argumentacji tego sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2009 r., III k.k. 381/08, Lex Nr 512100; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 października 2007 r., III k.k. 120/07, Lex Nr 322853; z dnia 2 sierpnia 2006 r., II k.k. 238/05, Lex Nr 193046). W niniejszej sprawie Sąd dopełnił powyższego standardu.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w K. znajduje się odniesienie do stawianych w apelacji zarzutów w sposób adekwatny do sposobu ich sformułowania i umotywowania. Zwłaszcza na s. 5-6 uzasadnienia wyroku odnaleźć można kompleksowe omówienie rozumowania sądu odwoławczego w zakresie podzielenia zapatrywań sądu a quo na przygotowaną na potrzeby sprawy opinię biegłego w zakresie medycyny sądowej. W największym skrócie, sąd na podstawie całości materiału dowodowego zebranego w sprawie uznał, że defloracja u pokrzywdzonej nastąpiła na skutek badanego zdarzenia, a nie w inny sposób. Był do tego uprawniony i to ustalenie podlega ochronie art. 7 k.p.k. Pamiętać należy, że jeśli ustalenia faktyczne zależą od dania wiary jednej lub drugiej grupie dowodów, nie można mówić o naruszeniu art. 5 § 2 k.p.k., gdyż jedną z podstawowych uprawnień procesowych sądu orzekającego jest swobodna ocena dowodów. Każdą niejasność w dziedzinie ustaleń faktycznych (m.in. kilka wersji wydarzeń) należy w pierwszym rzędzie zredukować wszechstronną inicjatywą dowodową, a następnie wnikliwą analizą całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie. Jeżeli zatem z materiału dowodowego wynikają różne wersje przebiegu zdarzenia objętego aktem oskarżenia, to nie jest to jeszcze jednoznaczne z zaistnieniem niedających się usunąć wątpliwości w rozumieniu art. 5 § 2 k.p.k. (por. m.in. postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2013 r. IV k.k. 333/12 *LEX nr 1277776*). Podobnie odnieść należy się do braku podzielenia zarzutów skarżącego co do innej, niż ten forsował w apelacji, oceny wpływu opinii RODK z 2009 r. Sąd był do tego uprawniony i zdaniem Sądu Najwyższego nie można w jego rozumowaniu dopatrzeć się żadnych błędów, a zwłaszcza błędów kwalifikowanych (s. 7-8 uzasadnienia wyroku).

Natomiast w zakresie zarzutu naruszenia art. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 199a k.p.k. należy podkreślić, że w orzecznictwie relacja art. 192a k.p.k. z art. 199a k.p.k.

i art. 171 § 5 pkt 2 k.p.k. stała się przedmiotem szeregu wypowiedzi, w tym Sądu Najwyższego. Jednakże zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie prezentowane są odmienne oceny tejże relacji. W tym miejscu należy odesłać do jednego z najaktualniejszych judykatów w tej materii, tj. do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2014 r., III KK 232/14 LEX nr 155214, w którym powyżej zarysowane wątpliwości zostały omówione. Wskazuje on, że „w piśmiennictwie prawniczym słusznie wskazuje się, że z tego przepisu, odwołującego się do art. 199 k.p.k., w którym jest mowa o oskarżonym, wynika, iż - w odróżnieniu od art. 192a k.p.k. - badania wskazane w art. 199a k.p.k. mogą być prowadzone także w fazie *in personam* postępowania przygotowawczego, zarówno wobec świadków, jak i wobec podejrzanego, a nawet w postępowaniu sądowym w stosunku do oskarżonego, zatem nie tylko dla celów wskazanych w art. 192a § 1 k.p.k. (zob. T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. I, Warszawa 2014, s. 708*). Taki pogląd wyraził też Sąd Najwyższy w powołanym w kasacji postanowieniu z dnia 17 października 2012 r., IV KK 237/13, LEX nr 1226749. Zapewne, przepis art. 199a k.p.k. nie uchyla ujętego w art. 171 § 5 pkt 2 k.p.k. zakazu stosowania środków technicznych mających na celu kontrolę nieświadomych reakcji organizmu osoby przesłuchiwanej oraz niemożności wykorzystania jako dowodu uzyskanych wbrew temu zakazowi wyjaśnień, zeznań oraz oświadczeń (art. 171 § 7 k.p.k.), dopuszcza jednak stosowanie wariografu przez biegłego, a uzyskane przy jego pomocy dane będą stanowiły dowód nie z przesłuchania, ale jako element opinii biegłego. Nadal nie będzie on świadczył o sprawstwie badanego, a tylko o jego reakcji na zadane pytania (zob. T. Grzegorzczak, J. Nelken, *Polskie postępowanie karne, Warszawa 2014, s. 463-464*). Wspomniane stanowisko (...) nie powinno być jednak traktowane jako skutkujące rażącym naruszeniem przepisów postępowania, choćby dlatego, że interpretacja art. 199a k.p.k. oraz jego relacja do art. 192a § 2 k.p.k., jak też art. 171 § 5 pkt 2 i § 7 k.p.k. w praktyce nasuwa wątpliwości (zob. L. K. Paprzycki w: J. Grajewski (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. I, Warszawa 2010, s. 713-714*), a obok interpretacji wyżej przedstawionej, prezentowana jest wykładnia zbieżna ze stanowiskiem Sądu ad quem, mianowicie że art. 199a k.p.k. nie zmienia faktu, iż badanie wariograficzne dopuszczono wyłącznie w celach sprecyzowanych w art. 192a § 1 k.p.k. (zob. np. A. Gaberle,

Dowody w sądowym procesie karnym. Teoria i praktyka, Warszawa 2010, s. 370 - 371 i powołane tam postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 kwietnia 2007 r., II AKo 67/07, LEX nr 314199). Świadomy istniejących kontrowersji jest zresztą autor kasacji, zaznaczając, że "w orzecznictwie i literaturze prawniczej poruszona kwestia nie jest interpretowana jednolicie".

Uznać zatem należy, że Sąd odwoławczy oparł się na jednym z konkurujących stanowisk, a wybór ten dostatecznie uzasadnił uznając je za najtrafniej oddające wolę ustawodawcy. W sferze wykładni prawa Sąd ten pozostaje pod ochroną art. 8 k.p.k. statuującego zasadę autonomii orzeczniczej sądu karnego.

Wobec powyższego należało orzec, jak w sentencji.